

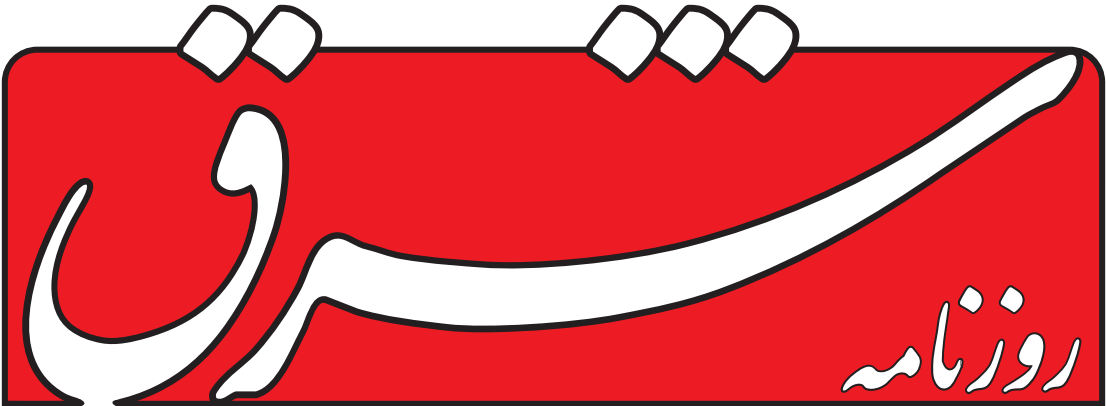
طعنه‌های سخنگوی دولت به حسن روحانی

اهل خبرهای تلخ صبح جمعه‌ای نیستیم

گروه سیاست: چند روزی است که از سوی دولت خبر می‌رسد که قرار است شیوه جدیدی برای توزیع بنزین اجرا شود و همین موضوع باعث شده شایعات زیادی درباره گران شدن بنزین به گوش برسد. آبان دو سال پیش بود که دولت دوازدهم...

صفحه ۳

چهارشنبه ۸ دی ۱۴۰۰ | ۲۴ جمادی‌الاول ۱۴۴۳ | ۲۹ دسامبر ۲۰۲۱

انتقاد وزیر سابق از دستور رئیس

توقف حبس به‌هکاران بانکی؟

گروه سیاست: روز گذشته نمایندگان با دوفوریت طرح حمایت از کارخانجات و واحدهای صنعتی و تولیدی موافقت کردند. عزت‌الله اکبری‌تالاریشتی، رئیس کمیسیون صنایع و معادن، به‌عنوان متقاضی این طرح دوفوریتی گفته است...

صفحه ۲

سال نوزدهم • شماره ۴۱۸۲ • ۱۲ صفحه • ۷۰۰۰ تومان

سرمقاله

طبقه و دستیابی به منابع و فرصت‌ها

حمزه نوذری • جامعه‌شناس و استاد دانشگاه

آیا مفهوم طبقه سودمندی خود را در تحلیل‌های اجتماعی از دست داده است و دیگر پاسخ‌گوی تحلیل مسائل اجتماعی ایران نیست؟ برخی پژوهشگران معتقدند در جامعه امروز، طبقه اهمیت خود را از دست داده است. در مقابل برخی دیگر از پژوهشگران بر اهمیت طبقه و تحلیل طبقاتی در جامعه جدید تاکید می‌کنند؛ به‌ویژه از این‌منظر که طبقه در به‌دست آوردن فرصت‌های زندگی تأثیرگذار است. دگرگون شدن رابطه میان کار و فراغت، بهبود سطح زندگی همه افراد، گردش آزاد کالاهای مصرفی و گسترش مصرف‌گرایی باعث شده است که برخی از جامعه‌شناسان درباره سودمندی مفهوم طبقه در تحلیل‌های اجتماعی تردید کنند و مفهوم سبک زندگی را مفهوم مناسب‌تری برای تحلیل اجتماعی بدانند. در مقابل جامعه‌شناسان دیگر با استفاده از شواهد و داده‌های متعدد، مفهوم طبقه را برای تحلیل، کارآمد و مؤثر می‌دانند. به دلیل افزایش نابرابری، تحلیل طبقاتی احیا شده است. در طول دهه گذشته تمایل به تحلیل طبقاتی در بین پژوهشگران بیشتر شده که دلیل اصلی آن به افزایش نابرابری‌های اجتماعی به‌ویژه در شاخص‌هایی مانند ثروت و درآمد، شرایط مسکن، پیشرفت تحصیلی، نوع مشارکت و اوقات فراغت برمی‌گردد. تکرش و ذهنیت دانشجویان به‌عنوان قشر تحصیل‌کرده جامعه نسبت به طبقه اجتماعی، نابرابری طبقاتی و... اهمیت زیادی دارد. زمانی که دانشجویان تکرش منفی نسبت به شکاف طبقاتی و تحرک طبقاتی در جامعه داشته باشند، امکان‌هایی از جمله مهاجرت، انجام فعالیت‌های اقتصادی غیرمرسوم و حتی غیرقانونی، ناامیدی از اصلاح ساختار اقتصادی، پایین آمدن فرهنگ کار و تلاش و... دور از ذهن نیست. می‌توان مدعی شد دانشجویان به‌عنوان قشری که ظرفیت تبدیل شدن به یک فرد متخصص، روشنفکر، فرهیخته و نخبه را دارند، به‌مثابه عامل تحول اجتماعی عمل می‌کنند. به این دلیل آگاهی کارگران و مدیران جامعه و همچنین پژوهشگران و علمان حوزه‌های مختلف علوم انسانی-اجتماعی از گرایش‌های فکری و رفتاری دانشجویان هم از نظر اجرایی و کاربردی ضروری هم از نظر علمی حائز اهمیت است. پیمایش‌های انجام‌شده در دو دهه ۱۳۸۰ و ۱۳۹۰ که نگرش‌های دانشجویان را سنجیده‌اند، نشان می‌دهد که بیش از ۸۰ درصد دانشجویان معتقدند مردم از تفاوت‌های طبقاتی آگاهی دارند؛ یعنی به طبقه اجتماعی خود و اختلاف میان طبقات آگاهی دارند. علاوه بر این قریب به اتفاق دانشجویان خود را وابسته به یکی از طبقات اجتماعی می‌دانند و کمتر از سه درصد دانشجویان از تعلق طبقاتی خود آگاهی ندارند؛ بنابراین می‌توان گفت نه‌تنها بیش از ۹۷ درصد دانشجویان از طبقه اجتماعی خود آگاهی دارند، بلکه بیش از ۸۰ درصد دانشجویان در هر دو پیمایش بر این باورند که مردم نیز از جایگاه طبقاتی و اختلاف طبقاتی آگاهی دارند. سؤال دیگری که مطرح می‌شود این است که پاسخ‌گویان شکاف بین طبقات بالا و پایین را چطور ارزیابی می‌کنند و آیا شکاف زیادی بین طبقات بالا و پایین وجود دارد؟ در هر دو مقطع زمانی بیش از ۹۰ درصد دانشجویان به نابرابری زیاد میان طبقات بالا و پایین باور دارند. به عبارتی ذهنیت دانشجویان این‌گونه است که شکاف درآمدی زیادی بین درآمدهای بالا و پایین وجود دارد. احساس نابرابری شدید میان دانشجویان می‌تواند پیامدهای منفی ایجاد کند. داده‌ها نشان‌دهنده این مطلب است که نه‌تنها آگاهی طبقاتی وجود دارد، بلکه پاسخ‌گویان از لحاظ ذهنی قائل به شکاف درآمدی زیاد بین طبقات بالا و پایین هستند.

ادامه در صفحه ۴

تترها

پیام دیدار روحانی برای اصولگرایان

صفحه ۲

تغییر سازوکار انتخاب حقوق‌دانان شورای نگهبان

صفحه ۲

بازگشت به «لباس ایرانی»

صفحه ۱۱

بازگشت طرح صیانت به مرکز پژوهش‌های مجلس

صفحه ۳

ترکیه-اسرائیل در مسیر احیای روابط

صفحه ۸

خط شکسته خوش بود از دل شکستگان

سپهیل محمودی

۱۲

ابزار کمتر اندیشه قوی‌تر

گفت‌وگو با فرهاد گاوزن

۶

بازتاب

پاسخ به یادداشتی درباره بودجه شرق: ششم دی‌ماه ۱۴۰۰ یادداشتی با تیتراژ «نهاری درباره بودجه پیشنهادهی» در روزنامه «شرق» منتشر شد که پاسخ سازمان برنامه و بودجه را به هم‌راه داشت که این پاسخ در ادامه آورده شده است:

تجربه تلخ دولت گذشته تکرار نخواهد شد

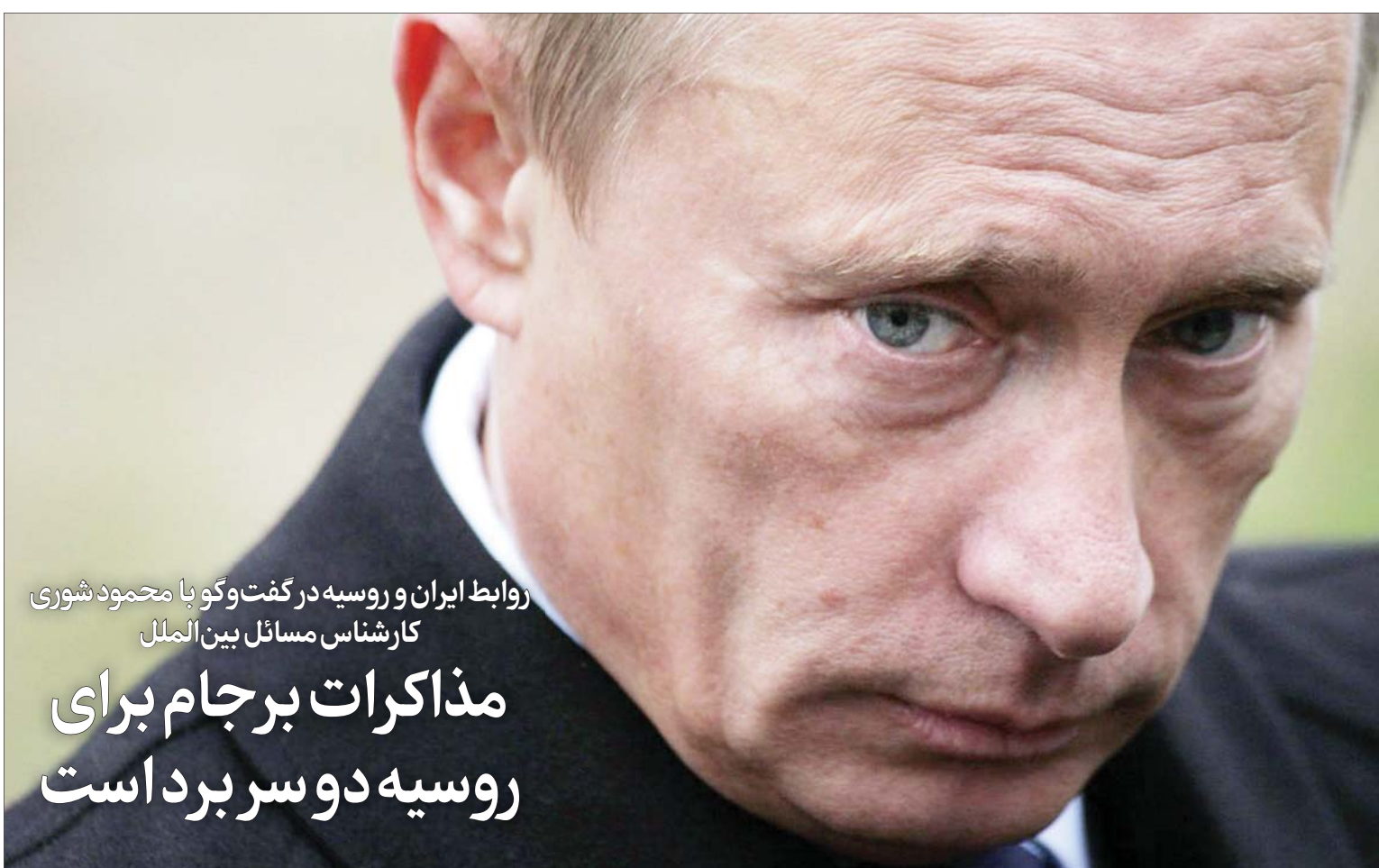
یکی از ویژگی‌های لایحه بودجه ۱۴۰۱ واقعی کردن منابع برای تکالیف بودجه است. در این راستا جهت‌گیری دولت به سمت منابع پایدار و پاک از جمله درآمدهای مالیاتی بوده است که براساس عملکرد ۹ ماهه سال جاری و شاخص‌های عملکردی نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی، تلاش شده است که این درآمدها در سال ۱۴۰۱ قابل تحقق و منطبق بر واقعیت باشد. همچنین در کنار واقعی شدن درآمدها تلاش شده است که هزینه‌ها در حداقل ممکن محدود گردد. به‌طوری‌که سهم اعتبارات هزینه‌ای نسبت به سال گذشته در بودجه عمومی کاهش یافته و رشد آن به حداقل ممکن رسیده است. لیکن سهم اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای در بودجه ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ افزایش داشته و رشد آن ۴۳ درصد می‌باشد. لذا دولت تلاش خود را برای واقعی پیش‌بینی شدن درآمدها به کار بسته و با حذف ردیف‌های زائد بودجه و تجمیع ردیف‌های موازی مبادرت به کاهش هزینه‌ها نموده تا بتوان با منابع قابل اتکا در سال ۱۴۰۱ بودجه را بدون کسری اجرا کرد. دولت در راستای عدالت در توزیع منابع بودجه عمومی و حمایت از اقشار با درآمد کمتر در تبصره ۱۲ قانون بودجه، اقدام به افزایش پلکانی حقوق در سال ۱۴۰۱ با نفع طبقات با حقوق کمتر از ۲۹ درصد رشد تا پنج درصد نموده است.

ادامه در صفحه ۴

جزئیات طرح یارانه در قالب بنزین و ابهامات آن

«بنزین برای همه» یا بودجه برای دولت؟

صفحه ۵

روابط ایران و روسیه در گفت‌وگو با محمود شوری کارشناس مسائل بین‌الملل

مذاکرات برجام برای روسیه دوسر برداست

عکس: AP

صفحه ۴

یادداشت

پیامدهای بحران مشارکت سیاسی

مهدی قدیمی*

سردبیر محترم روزنامه «شرق» در روز ۲۹ آبان ماه سال ۱۴۰۰، در سرمقاله‌ای ارزنده تحت عنوان «سم مهلک» به‌درستی به بحران مشارکت مردم در ایران در شکل‌گیری هژمونی دولت‌ها اشاره داشته و این فرآیند کم‌شدن مشارکت را سم مهلکی برای تداوم حیات نظام سیاسی دانسته‌اند. ایشان در بخشی از نوشته خود اشاره کرده‌اند که: «وضعیت ناگزیری که در آن مردم نه برای مشارکت و بیکری مطالبات و منافع خود، بلکه برای صیانت از وضع موجود و گاه برای جلوگیری از وضعیت بدتر از آن، و برای جلوگیری از وخیم شدن اوضاع با به عرصه عمومی گذاشته‌اند. از طرف دیگر در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ و در شکل‌گیری دولت سیزدهم، با اینکه وضعیت از گذشته استثنائی‌تر بود، بسیاری از مردم برای مشارکت با به میدان نگذاشتند و وضعیت استثنائی را اسقاط کردند. بی‌تفاوتی، سم مهلک سیاسی است که به صورتی بطنی و خزنه دستگاه دولت و بیکره ملت را از کار خواهد انداخت.» از انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۷۶ خوشبختی، ایرانیان همواره برای انتخاب بین بد و بدتر بای صندوق رای رفته‌اند و این بحث تئوریک وجود دارد که در نبود نامزدهای موجرت، آیا باید در انتخابات شرکت کرد یا با شرکت نکردن، ناراضی‌ن و مطالبات خود را ابراز کرد. به همین دلیل در ایران فعلی شاید

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

حمل‌ونقل پاک در جدال جذب

امیرحسین حیدرزاده رضایی*

شش هزار و ۵۰۰ مرگومیر جلوگیری کند و نیم‌سال امید به زندگی را افزایش دهد. بنابر تحقیقات این سازمان تغییر سبک زندگی از خودرومحوری به استفاده از دوچرخه باعث صرفه‌جویی ۱۵۰ گرم دی‌اکسیدکربن در هر کیلومتر می‌شود. طی هر هفت کیلومتر با دوچرخه باعث کاهش انتشار یک کیلوگرم دی‌اکسیدکربن در مقایسه با مسافتی است که با خودرو طی می‌شود. برای مثال در یک دوره پنج‌ساله، مردم هلند از طریق دوچرخه‌سواری از انتشار ۱.۴۱ میلیون تن دی‌اکسیدکربن در هر سال اجتناب کردند. این صرفه‌جویی معادل ۵۴.۴ میلیون درخت است که در هر سال کاشته می‌شود. با در نظر گرفتن سبز بودن حمل‌ونقل دوچرخه‌محور به عنوان یک امر مسلم، می‌توان به مزایا و موانع موجود در کلان‌شهر تهران با توجه به سیاست‌های مدیران شهری و زیرساخت‌های حمل‌ونقل غیرموتوری پرداخت. از مزایای همیشه مطرح در این زمینه باید به سلامت جسمانی، هزینه کمتر نسبت به سایر متدهای حمل‌ونقل، کاهش آلودگی صوتی و آلودگی هوا، اتلاف وقت کمتر در ترافیک‌های شهری و... اشاره کرد. اما آیا این حجم از مزایای نام برده‌شده توان مقابله با موانع موجود در شهر تهران به عنوان شهر دوستدار دوچرخه را دارد؟ در سال‌های اخیر طرح‌های زیادی توسط مدیران شهری در این حوزه مطرح و اجرا شد که تا حدودی در ابتدای امر با تب تندی مواجه شد اما با توجه به نبود زیرساخت‌های گرامد و نبود بستری مناسب جهت رفاه و حمایت از کاربران، استفاده از این وسیله نقلیه پاک در سطح شهر به سردی گرایید.

ادامه در صفحه ۹

«شرق» برای سال ۱۴۰۱ منتشر می‌کند

برای سال ۱۴۰۱ «شرق» این بار با سررسید «عصر حرکت» میزبان مخاطبان خود خواهد بود تا بر حسب یک سنت چندساله با دقایق یک روزشمار تداوم حضور در کنار مخاطبانش را تجربه کند. این بار اما سررسید «عصر حرکت» با زبان گویایی زندگی ۵۲ نفر از شهروندان ایرانی را بازگو می‌کند که در سده گذشته هر کدام مبنایی برای یک اتفاق و آغازی برای یک دگرگونی بوده‌اند. «شرق» در روزشمار خود برای ۱۴۰۱ سرنوشت آدم‌هایی را بازخوانی می‌کند که مدرن شدن ایران در حوزه‌های مختلف ناشی از تلاش آنان برای «زندگی دیگر» بوده است. عصر حرکت را بخوانید؛ تصویری از تلاش آدم‌هایی است که در ساخت تاریخ معاصر این سرزمین نقش ایفا کرده‌اند. برای سفارش سررسید «شرق» با شماره‌های زیر تماس بگیرید.

واتس‌آپ ۰۹۳۵۵۰۷۱۴۸۳ - ۰۲۱-۸۸۹۰۳۵۴۸

خورشید

همیشه از **شرق** طلوع می‌کند

شبکه شرق، باشما

@sharghDaily | sharghonline.com | sharghDaily

عصر حرکت

روزنامه شرق